

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Oulíkové a soudců Karla Ulíka a Josefa Straky ve věci

žalobkyně: **K. Z.**
bytem X
zastoupená advokátkou Mgr. Lucií Wellartovou
sídlem Na Pankráci 1683/127, 140 00 Praha 4

proti

žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 81/11, 150 21 Praha 5

za účasti: **Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.**
sídlem Antala Staška 1292/32, 140 00 Praha 4

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 20. 4. 2023, č. j. 151376/2022/KUSK-DOP/Svo,

takto:

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 4. 2023, č. j. 151376/2022/KUSK-DOP/Svo, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 18 580,50 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně, Mgr. Lucie Wellartové, advokátky.
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Shrnutí správního řízení

1. V této věci se soud zabývá otázkou, zda se na pozemcích parc. č. XA a XB v k. ú. X (dále též „dotčené pozemky“) nachází veřejně přístupná účelová komunikace (dále též „VPÚK“). Tyto pozemky spoluvlastní žalobkyně. Současně vlastní rodinný dům stojící na pozemku parc. č. st. XC a cestu slepou ulicí V Zátíší využívá k příjezdu k tomuto domu. O VPÚK však podle ní nejde.
2. Pro přehlednost soud přikládá náhled z ortofotomapy z portálu www.mapy.cz:

3. O deklaraci existence VPÚK na dotčených pozemcích požádali dne 24. 3. 2021 manželé B. jakožto vlastníci pozemku parc. č. XD. V žádosti uvedli, že k přístupu na svůj pozemek Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

doposud užívali právě komunikaci na dotčených pozemcích, vedoucí ulicí X. Dále tvrdili, že komunikaci využívají i další vlastníci přilehlých pozemků (nejen spoluvlastníci dotčených pozemků), že přístup na tuto komunikaci není nijak omezen, že dotčené pozemky jsou využívány technicko-komunální obsluhou i záchrannými složkami a že se o její povrch stará obec.

4. Městský úřad Černošice (dále „městský úřad“) při místním šetření dne 14. 9. 2021 zjistil, že po dotčených pozemcích vede cesta proměnlivé šíře (od 2,6 m až 5,35 m), z části tvořená asfaltovým recyklátem a z části štěrkem. V terénu je jednoznačně zřetelný její koridor vymezený oplocením. Tato cesta spojuje objekty rodinných domů v předmětné lokalitě s komunikací na pozemcích par. č. XE a XF v ulici X. Jiná alternativa přístupu zde není.
5. Dne 30. 9. 2021 se k žádosti manželů B. vyjádřila žalobkyně. Připustila, že cesta existuje na pozemku parc. č. XB a na části pozemku parc. č. XA až po hranici pozemků XG a XH (dále „západní část sporné cesty“). Nikdy však neudělila souhlas s jejím veřejným užíváním. Jejím úmyslem bylo umožnit užívání této části dotčených pozemků pouze vlastníkům přiléhajících pozemků, které tato cesta spojuje s veřejnou komunikací (s ulicí X). Na zbylé části pozemku parc. č. XA (dále „východní konec sporné cesty“) se podle ní ani žádná cesta nenachází. Tuto část pozemku parc. č. XA žalobkyně dlouhodobě užívá jako předzahrádku, na které se nachází i vzrostlé stromy a jiná zeleň. Zpevněná plocha na této části pozemku parc. č. XA je využívána jako odstavná plocha výlučně pro automobily žalobkyně. Tato část pozemku ani nemůže sloužit jako spojnice nemovitostí s komunikací či k obhospodařování lesních či zemědělských pozemků, neboť na její východní hranici s pozemkem parc. č. XI je plot, na severní hranici jsou vzrostlé stromy, přes které se nelze dostat dál (na pozemek parc. č. XD manželů B.), a na jižní straně jsou nemovitosti žalobkyně. Zároveň je na počátku této východní části sporné cesty dlouhodobě a viditelně umístěné označení, že se jedná o soukromý pozemek se zákazem vstupu třetím osobám. K tomu přiložila fotografii cesty, vedle níž stojí v zeleni, částečně překrytá listy stromu, cedule s nápisem *SOUKROMÝ POZEMEK VSTUP ZAKÁZÁN*:

6. Dne 14. 10. 2021 se vyjádřili další spoluvlastníci pozemku parc. č. XA, manželé F.. Ti taktéž nesouhlasili s deklarací VPÚK na tomto pozemku. Namítli, že nikdy nebyl udělen ani konkludentní souhlas vlastníků tohoto pozemku k jeho využití jinými osobami. Pokud někdo cizí na pozemek vstoupil, byl upozorněn, že jde o neoprávněný vstup. K pozemku manželů B. XD existuje alternativní cesta, dokonce přímo v jejich vlastnictví.
7. Rozhodnutím ze dne 4. 4. 2022, č. j. MUCE 32646/2022 OSU (dále „prvostupňové rozhodnutí“), městský úřad určil, že se na dotčených pozemcích nachází VPÚK. Její průběh specifikoval tak, že v terénu tvoří jeden celek s komunikací na pozemku parc. č. XE, která navazuje na silnici č. X na pozemku parc. č. XF (ulice X). K hranici s pozemkem parc. č. XJ cestu lemují pásy zeleně s oplocením o proměnné šířce 3,5 až 5,35 m. Dále cesta pokračuje vlevo, tj. východně po pozemku parc. č. XA, kde je rovněž ohraničena oplocením se zelenými pásy o proměnné šířce 2,6 až 4,5 m a končí na hranici s pozemkem parc. č. XI. Cestu tvoří asfaltový recyklát, v úseku od hranice pozemků parc. č. XK a XG je cesta šterková.
8. V odůvodnění městský úřad odkázal na místní šetření ze dne 14. 9. 2021, při němž zjistil, že dotčené pozemky nejsou oploceny, a jsou tedy přístupné široké veřejnosti. Na pozemcích se nachází dopravní koridor vymezený asfaltovým a šterkovým povrchem, který využívají vlastníci přilehlých nemovitostí. Dle archivních ortofotomap je cesta patrná v terénu minimálně od roku 2002. Od té doby ji užívají chodci i motorová vozidla. Dotčené pozemky Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

tak splňují všechny znaky VPÚK, neboť se jedná o stálou a v terénu patrnou dopravní cestu, která slouží k zákonnému účelu jako jediná spojnice okolních nemovitostí se silnicí č. X. Konkrétně zpřístupňuje pozemky parc. č. XI, XH, XG, XK, XL, XM, XJ, XN, XD, XO, XP, XQ, XR, XS, rodinné domy na pozemcích parc. č. st. XT, XU, XV, XW, XX, XY, XZ, XAA a objekt trafostanice na pozemku parc. č. XAB. Pro tyto nemovitosti neexistuje alternativní komunikační spojení. Cesta byla užívána bez jakýchkoliv omezení nejméně 20 let s konkludentním souhlasem vlastníků dotčených pozemků. K cestě nejsou zřízena žádná věcná břemena, která by nasvědčovala tomu, že nebyla věnována veřejnému užívání. Žalobkyně se obecnému užívání cesty začala bránit až v roce 2019 v reakci na výzvu Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj k odstranění nesouladu druhu nebo způsobu využití pozemku se skutečným stavem. Cesta přitom byla užívána přinejmenším od roku 2002. K námitkám žalobkyně městský úřad uvedl, že východní část sporné cesty není využívána jako předzahrádka, ale vede zde šterková cesta, což vyplývá z fotodokumentace pořízené při místním šetření (ostatně při něm zde byl zdokumentován i parkující automobil). Skutečnost, že dopravní koridor se nenachází na celém pozemku parc. č. XA a že je při okrajích tohoto pozemku i pás zeleně, byla zohledněna při specifikaci cesty ve výroku rozhodnutí.

9. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně blanketní odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 10. 2022, č. j. 096428/2022/KUSK-DOP/Svo, zamítl. Uvedené rozhodnutí nicméně zrušil Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 8. 12. 2022, č. j. 51 A 85/2022-43, s tím, že žalobkyně měla být vyzvána k odstranění vad odvolání. Proti tomuto rozsudku nebyla podána kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu (dále „NSS“).
10. Žalovaný po vrácení věci k dalšímu řízení vyzval žalobkyni k odstranění vad odvolání.
11. Žalobkyně dne 23. 3. 2023 odvolání doplnila. Namítla, že deklarace VPÚK by znamenala, že jakékoliv osoby by mohly bez jakýchkoli omezení vstupovat na dotčené pozemky, aniž by k tomu dala žalobkyně předem souhlas a aniž by k tomu měly jakýkoli relevantní důvod. To je v rozporu s čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“). Žalobkyně souhlasila pouze s tím, aby cestu užívali sousedé k cestě ke svým nemovitostem, nikoli široká veřejnost. Cesta je ostatně využívána pouze přímými sousedy žalobkyně s jejím výslovným souhlasem a nikdy nebyla využívána širokou veřejností. Ve vztahu k východnímu konci sporné cesty zopakovala, že tam se žádná cesta ani nenachází. Tuto část využívá pouze ona sama k zahradničení a k parkování před domem. Pozemek parc. č. XA je ostatně zapsán v zemědělském půdním fondu (dále „ZPF“). A na začátku této části sporné cesty se dlouhodobě nachází cedula s upozorněním, že se nejedná o veřejně přístupný pozemek. Jediný důvod, proč tato část není oplocena, je, že se žalobkyně dosud nedomluvila se spoluvlastníky pozemku na způsobu oplocení. Proto tam je nicméně umístěna zmíněná cedula. Žalobkyně zpochybnila též naplnění podmínky nutné komunikační potřeby, zejména ve vztahu k východnímu konci sporné cesty. Ten totiž neplní komunikační potřebu žádných dalších nemovitostí. Žalobkyně také poukázala na podle ní adekvátní alternativu, kudy se mohou manželé B. dostávat ke svému pozemku XD (z ulice X přes svoje pozemky parc. č. XAC a XAD). Obdobně se může ke svému pozemku parc. č. XI dostat paní K. (z ulice X přes svoje pozemky parc. č. XAE a XAF), což ostatně činí.
12. Shora uvedeným rozhodnutím ze dne 20. 4. 2023 (dále „napadené rozhodnutí“) žalovaný odvolání žalobkyně zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

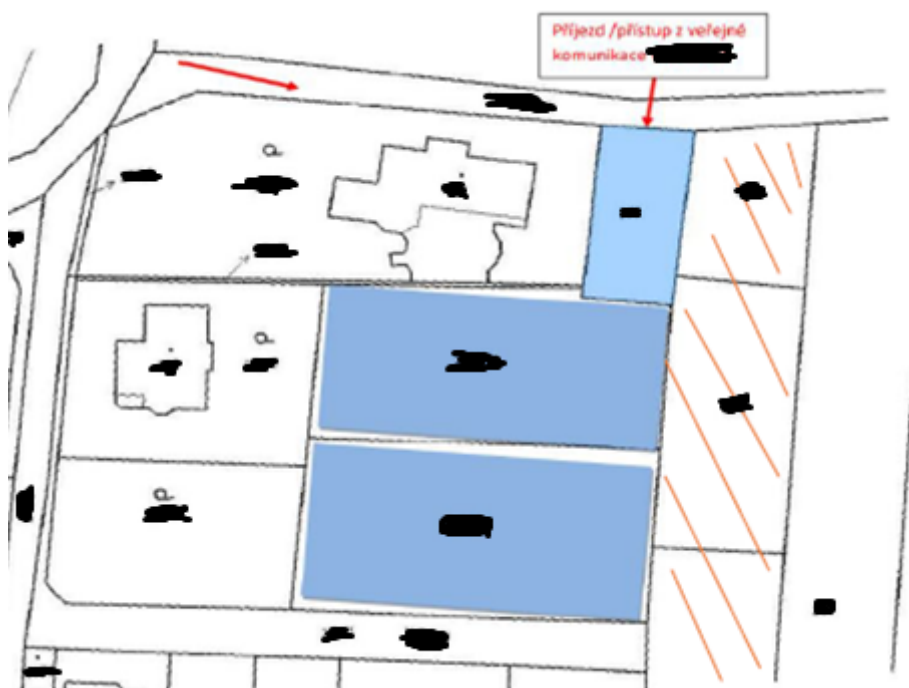
13. V odůvodnění konstatoval, že se městský úřad zabýval všemi kritérii pro deklaraci VPÚK a dostatečně jejich splnění odůvodnil. Žalovaný vyšel z leteckých snímků dostupných na www.mapy.cz a ags.cuzk.cz na jejichž základě konstatoval, že na mapách se cesta prokazatelně objevuje od roku 2002, v plném rozsahu od roku 2004. Od té doby se její patrnost ani průběh nemění. Žalovaný podotkl, že spoluvlastníkem pozemku parc. č. XB je i obec X a zhruba do poloviny úseku cesty na tomto pozemku ústí chodník v jejím majetku (X). S ohledem na to, že chodník byl vybudován jako přístup do ulice X, včetně veřejného osvětlení, je důvodné se domnívat, že cesta je užívána veřejností. Dotčené pozemky, přes které cesta vede, vlastní několik osob. Přílehlé nemovitosti nicméně vlastní i další osoby. Okruh uživatelů cesty se tak neomezuje pouze na její vlastníky. Z ničeho nevyplývá, že by uživatelé cesty měli s jejími vlastníky uzavřenou písemnou či ústní dohodu. Naopak je zřejmé, že cesta byla svěřena obecnému užívání s konkludentním souhlasem jejích vlastníků. Žalobkyně vlastní dotčené pozemky od roku 2002, je tedy s podivem, že ji stav cesty začal zajímat až v roce 2019. K nutné komunikační potřebě žalovaný konstatoval, že jde o slepou, nikam nepokračující cestu. Je tak zřejmé, že tvoří nutnou komunikační potřebu pro všechny pozemky k ní přiléhající. Ty nelze obsloužit jinou alternativou, která by byla srovnatelné kvality a existovala v době rozhodování. Žalobkyně cestu ve svých podáních nepřípustně rozdělovala na více částí a každou hodnotila samostatně. To odporuje judikatuře, podle níž je třeba cestu hodnotit jako jeden funkční celek (viz rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 As 213/2017-37). Žalobkyni vytkl, že nepředložila žádný důkaz o tom, že konec ulice je využíván pouze osobami, jimž k tomu udělila souhlas. K fotografii cedule žalovaný uvedl, že evokuje dojem, že chrání zeleň mezi oplocením a vlastní cestou. Na www.mapy.cz je cedula zachycena již v roce 2018, kdy je téměř ztracena ve vzrostlé vegetaci. Není tak zřejmé, kdy a kdo ceduli instaloval ani z jakého důvodu. Neprokazuje tak aktivní nesouhlas žalobkyně. Stejně tak žalobkyně neprokázala, že by souhlas udělila pouze ohraničené skupině uživatelů a kdy byl tento souhlas udělen. B. i paní K. se skutečně mohou ke svým nemovitostem dostat i alternativní cestou přes svoje pozemky. Nutnou komunikační potřebu je však třeba zkoumat ve vztahu i k dalším okolním nemovitostem, pro které je posuzovaná cesta jedinou spojnici se silnicí č. X.

Shrnutí žaloby

14. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).
15. V ní namítá, že žalovaný se řádně nevypořádal s její argumentací v doplněném odvolání a pominul obsah správního spisu, včetně vyjádření dalších spoluvlastníků pozemku parc. č. XA. Žalobkyně popírá, že by se snažila cestu na dotčených pozemcích jakkoli kouskovat, jak jí vytkl žalovaný. Pouze chce jasně konec sporné cesty. Žalovaným citovaná judikatura se vztahuje na skutkově odlišnou situaci. Zpřístupnění zejména východního konce sporné cesty široké veřejnosti odporuje čl. 4 a 11 Listiny.
16. Ke kritériu souhlasu žalobkyně namítla, že pouze ze skutečnosti, že dotčené pozemky nejsou znepřístupněny, nelze dovozovat souhlas jejich vlastníků s využíváním pozemků širokou veřejností. Dotčené pozemky využívali pouze vlastníci sousedních pozemků se souhlasem žalobkyně. Souhlas s užíváním dotčených pozemků širokou veřejností nebyl nikdy dán, a to ani konkludentně. Absenci takového souhlasu potvrdil spoluvlastník pozemku parc. č. XA, P. F. Ve východní části pozemku parc. č. XA se pak ani žádná cesta nenachází. Nesouhlas žalobkyně je zřejmý i z jejího postoje v probíhajícím řízení u katastrálního úřadu. Pokud na tomto pozemku byla někdy vybudována či zpevněna komunikace, došlo k tomu bez Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

souhlasu žalobkyně. Tento pozemek je navíc zařazen v ZPF. Absence souhlasu je pak zcela zjevná ve vztahu k východnímu konci sporné cesty, neboť zde je umístěno označení, že nejde o veřejně přístupný pozemek. Toto označení zde umístila žalobkyně, aby zde nevznikly žádné pochybnosti o možnosti vstupu. Cedule je v místě více než 20 let a východní konec sporné cesty po tu dobu nikdo bez souhlasu žalobkyně nevyužíval. Tvzení žalovaného o nepatřičném umístění cedule nemá oporu ve skutečnosti.

17. Podle žalobkyně navíc nebyl naplněn ani znak nutné komunikační potřeby. Východní část sporné cesty není užívána jako komunikace nikým. Žalobkyní je využívána jako předzahrádka a parkoviště před domem. Manželé B. se mohou ke svému rodinnému domu dostat i z ulice X, neboť vlastní i přilehlé pozemky parc. č. XAC a XAD. Z této ulice má přístup k pozemku parc. č. XI i paní K., a to přes své pozemky parc. č. XAE a XAF. Paní K. přístup přes dotčené pozemky kvůli vzrostlé zeleni na jejím konci ani nevyužívá. Zemědělské stroje jezdí k jejímu pozemku výhradně z ulice X. Manželé B. i paní K. tak mohou k příjezdu ke svým pozemkům využívat tyto alternativní cesty. Ty žalobkyně zobrazila v katastrální mapě následovně:

(přístupová cesta pro manžele B. je zobrazena modře, pro paní K. oranžovými pruhy – pozn. soudu)

Vyjádření žalovaného

18. Žalovaný se žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí. Setrvává na závěru, že se na dotčených pozemcích nachází VPÚK. Cesta má asfaltový povrch a je přístupná každému bez jakéhokoliv omezení. Slouží tedy veřejnému užívání. I kdyby byla zmíněná cedule v místě umístěna v roce 2018, není tím prokázáno aktivní bránění veřejnému užívání. Tvzení žalobkyně o umístění cedule před dvaceti lety navíc ani neodpovídá panoramatickým snímkům na www.mapy.cz ze dne 28. 7. 2018, na kterých žádná cedule není. Cedule je navíc ukryta v zeleni, mimo směr jízdy vozidel, a evidentně se tak vztahuje pouze na levou stranu pozemku. Žalobkyně ani netvrdí, že by bylo bráněno vjezdu a parkování veškerým návštěvám sousedů. Pokud je umožněn těmto nahodilým návštěvám volný vjezd, pak jde o obecné užívání. Na konci sporné cesty je nadto vstup na další

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

pozemky, což žalobkyně pomíjí. Ta též zcela přehlíží nutnou komunikační potřebu jiných vlastníků přilehlých nemovitostí (např. pozemku parc. č. XG a dalších).

Replika žalobkyně

19. V replice žalobkyně zdůrazňuje, že rozlišování mezi západní částí a východním koncem sporné cesty vyplývá z její povahy a reálného uspořádání. Zatímco západní část slouží – se souhlasem žalobkyně – i jiným vlastníkům okolních pozemků pro vjezd na jejich pozemky, východní konec cesty slouží výlučně žalobkyni. Toto dělení reflektovala i obec X, neboť povrch cesty (nezákonně) zpevňovala pouze v její západní části. Pokud tedy žalovaný poukazuje na to, že se žalobkyně nebránila zpevňování povrchu ze strany obce, což má dokazovat její konkludentní souhlas, lze tento souhlas případně vztahovat výlučně na západní část sporné cesty. Žalovaný přiložil ke svému vyjádření fotografie cesty schválně pod úhlem, z něhož nelze ceduli zakazující vstup vidět. Tato cedule byla veřejností vždy respektována, byť je částečně zakryta zelení, a cizí vozidla nikdy nevjížděla na východní konec sporné cesty. Manželé B. mají kromě alternativní cesty z ulice V Jezerách přístup ke svému pozemku i ze západní části sporné cesty, jak vyplývá z přiložených fotografií. Vynětím východního konce sporné cesty z rozsahu VPÚK by nedošlo k jejímu kouskování, ale pouze k jejímu zkrácení (do místa, kde končí asfaltem zpevněná vozovka).

Posouzení věci soudem

20. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Při přezkumu napadeného rozhodnutí soud vycházel v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného, přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, jimiž je podle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. vázán.
21. Veřejně přístupná účelová komunikace je definována čtyřmi znaky, jimiž jsou:
- i. existence (patrnost) cesty v terénu [srov. § 2 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále „zákon o pozemních komunikacích“)],
 - ii. naplnění zákonného účelu podle § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích [tedy že cesta slouží a) ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí, nebo b) ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi, nebo c) k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků],
 - iii. souhlas vlastníka pozemku s jeho obecným (veřejným) užíváním jako komunikace, a
 - iv. nutná a ničím nenahraditelná komunikační potřeba
- (srov. např. rozsudky NSS ze dne 2. 5. 2012, č. j. 1 As 32/2012-42, č. 2826/2013 Sb. NSS, ze dne 30. 11. 2015, č. j. 6 As 213/2015-14, č. 3371/2016 Sb. NSS, ze dne 30. 3. 2017, č. j. 5 As 140/2014-85, č. 3571/2017 Sb. NSS, ze dne 29. 8. 2017, č. j. 7 As 63/2017-48, a nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06, ze dne 15. 3. 2011, sp. zn. III. ÚS 2942/10, či ze dne 21. 9. 2011, sp. zn. II. ÚS 3608/10).
22. Uvedené znaky musejí být naplněny současně. V případě nesplnění byť i jediného z nich tak nelze deklarovat existenci VPÚK.
23. Soud neshledal důvodnou obecně formulovanou námitku nepřezkoumatelnosti. Z napadeného a prvostupňového rozhodnutí je zřetelné, z jakého skutkového stavu správní orgány vycházely, jak vyhodnotily pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně

právně posoudily. Oba správní orgány též z hlediska přezkoumatelnosti dostatečně reagovaly na argumentaci žalobkyně.

K posouzení sporné cesty jako jednoho funkčního celku

24. Po věcné stránce však soud v první řadě nesouhlasí s tím, že správní orgány v konkrétních okolnostech této věci bez dalšího označily celou spornou cestu od napojení na ulici X až po konec slepé ulice X za jeden funkční celek.
25. Správní orgány v tomto ohledu vycházely z obecně relevantních závěrů rozsudku NSS č. j. 1 As 213/2017-37, podle něhož „při posuzování nutné komunikační potřeby není žádoucí spornou cestu ‚kouskovat‘ na části; naopak při zkoumání všech znaků veřejně přístupné účelové komunikace by měly úřady vždy hodnotit cestu jako funkční celek (tj. od křižovatky ke křižovatce, od křižovatky po konec slepé cesty apod.). Jednotlivé pozemky mnohdy některý znak samy o sobě nesplňují, neboť ten se vztahuje k cestě jako celku. Je to dáno tím, že každá veřejná cesta je způsobilá naplnit svůj dopravní účel jedině v kontextu celé sítě ostatních veřejných cest, jejíž je smysluplnou součástí.“ Oba však pominuly další větu odkazovaného rozsudku: „Uvedené východisko však nemůže být uplatňováno bezvýjimečně; vždy je nutno vycházet z konkrétní situace“ (zdůraznění doplněno zdejší soudem).
26. Na tyto úvahy později navázal např. Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 23. 1. 2024, č. j. 37 A 4/2023-46: „Posuzování celé cesty jako funkčního celku má místo zejména v těch případech, kdy jednotlivé pozemky tvořící cestu samy o sobě některý znak nesplňují a splňují ho teprve v souvislosti s funkčním celkem celé cesty. Teze, že není vhodné při posuzování znaků veřejně přístupné účelové komunikace cestu tzv. kouskovat, však představuje ‚pouze‘ obecné východisko. Žalovaný v napadeném rozhodnutí pomíjí pokračování jím citované pasáže v bodu 19 rozsudku NSS, č. j. 1 As 213/2017-38. V něm NSS rovněž s odkazem na citovanou odbornou literaturu zdůraznil, že ‚uvedené východisko nemůže být uplatňováno bezvýjimečně; vždy je nutno vycházet z konkrétní situace,‘ na což upozornil v bodu 9 i rozsudek NSS č. j. 10 As 341/2022-36. Hrozící negativní důsledky toho, že silniční správní úřad připustí vyčlenění určitého pozemku z veřejně přístupné účelové komunikace, je tak vždy nutné posuzovat k okolnostem daného případu“.
27. Tyto závěry potvrdil NSS v rozsudku ze dne 13. 11. 2024, č. j. 4 As 14/2024-25, kterým zamítl kasační stížnost žalovaného proti odkazovanému rozsudku krajského soudu. NSS ve shodě s krajským soudem správním orgánům vytkl, že bez dalšího posuzovaly cestu jako funkční celek, aniž by zohlednily specifické okolnosti dané věci (odlišný povrch cesty na pozemku žalobců oproti dalším pozemkům, uspořádání cest v území, existenci alternativních cest).
28. Paušální uplatnění argumentace funkčním celkem odmítl NSS i v nedávném rozsudku ze dne 31. 1. 2025, č. j. 2 As 29/2024-75: „Nejvyšší správní soud už v klíčovém rozsudku č. j. 1 As 213/2017-38 (bod 19) zdůraznil, že argumentaci funkčním celkem nelze uplatňovat bezvýjimečně, ale naopak je vždy potřeba zohlednit specifické podmínky řešeného pozemku. Při přezkumu otázky naplnění znaku nutné komunikační potřeby se tak správní orgány musí dostatečně zabývat tím, zda řešená komunikace skutečně tvoří jeden funkční celek a zda je dán veřejný zájem na jejím nedělení, resp. nevyčlenění pozemku, na němž je existence veřejně přístupné účelové komunikace popřena“.
29. Soud má za to, že se správní orgány v nyní posuzované věci dopustily právě takové zjednodušující paušalizace. Oba totiž výlučně s odkazem na rozsudek č. j. 1 As 213/2017-37

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

bez dalšího konstatovaly, že spornou cestu budou posuzovat jako jeden funkční celek (viz str. 7 prvostupňového rozhodnutí a str. 7 napadeného rozhodnutí), aniž by reflektovaly konkrétní okolnosti nyní posuzované věci a relevantní argumentaci žalobkyně v tomto ohledu, a zejména aniž by předešly legitimní důvod, pro který je třeba lpět na posouzení celé sporné cesty jako jednoho funkčního celku.

30. Žalobkyně přitom již od svého prvního vyjádření ve věci ze dne 30. 9. 2021 poukazovala na specifické charakteristiky východního konce sporné cesty, pro které mělo posouzení této části cesty vypadat odlišně od jejího zbytku. Namítala, že tato část pozemku parc. č. XA není vlastně ani cestou, že neslouží jako spojnice žádných nemovitostí a že na jejím počátku dlouhodobě stojí cedula „zákaz vstupu“. Z místního šetření, potažmo prvostupňového rozhodnutí také vyplývá, že povrch komunikace přechází na pozemku parc. č. XA z asfaltu na štěrk.
31. Protože se toto odlišení východního konce sporné cesty opírá o relevantní rozdíly oproti jejímu zbytku, soud neshledává toto rozdělení ze strany žalobkyně jakkoliv účelovým. Zejména slovy shora citované judikatury soud nevidí veřejný zájem na nedělení této cesty, tedy na souhrnném posouzení znaků VPÚK ve vztahu k celé sporné cestě jakožto jednomu celku. Z napadeného ani prvostupňového rozhodnutí nevyplývá, že by případná VPÚK bez těchto přibližně posledních 20 metrů přestala plnit svoji funkci. K zajištění napojení nemovitostí vyjmenovaných ve správních rozhodnutích na ulici X by postačovala deklarace VPÚK i bez této východní části pozemku parc. č. XA. Ve správním ani soudním řízení nebyla relevantně popřena argumentace žalobkyně, že tuto část cesty využívá pouze ona a že tato cesta nikam dále nepokračuje. Soud se tak shoduje s žalobkyní, že z její strany nejde o nepřipustné a nelogické rozkouskování jedné funkční cesty.
32. V této souvislosti nelze ani opomenout, že existence VPÚK představuje intenzivní zásah do vlastnického práva vlastníků pozemku, na němž je VPÚK deklarována, neboť ti musí strpět obecné užívání pozemku a umožnit na něj veřejný přístup, a to bez (finanční) náhrady. Proto je třeba trvat na tom, aby bylo takové omezení vlastnického práva činěno pouze v nezbytně nutné míře, resp. nejšetrnějším možným způsobem (viz např. výše citované nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 268/06, odst. 34, či II. ÚS 3608/10, odst. 19). Pro nyní posuzovanou věc to znamená, že pokud by svoji funkci plnila případná VPÚK i v menším deklarovaném rozsahu, tj. zde bez zahrnutí východní části pozemku parc. č. XA, je třeba upřednostnit tento přístup méně omezující vlastnické právo žalobkyně (a dalších spoluvlastníků pozemku XA), chráněné čl. 11 Listiny.
33. Soud tak shrnuje, že správní orgány pochybily již tím, že celou spornou cestu bez dalšího posuzovaly jako jeden funkční celek, aniž by vysvětlily, proč je takový postup v tomto případě nezbytný, a aniž by zohlednily výše popsané okolnosti této věci.

K souhlasu s veřejným užíváním sporné cesty

34. Při posuzování konkludentního souhlasu vlastníka je nutné zkoumat především okruh uživatelů cesty. Účelová komunikace totiž podléhá veřejnému užívání, které spočívá v možnosti blíže neurčeného okruhu osob tuto komunikaci bezplatně užívat, a to způsobem obvyklým a k účelům, ke kterým je tato komunikace určena (srov. § 19 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích). Pokud se prokáže, že blíže neurčený okruh osob užívá cestu buď od nepaměti, nebo od určité doby, avšak bez aktivního odporu ze strany vlastníka (tedy s jeho konkludentním souhlasem), pak je daný znak naplněn (srov. rozsudek NSS č. j. 1 As 32/2012-42, odst. 28). Jestliže naopak vlastník sporné cesty umožňuje její užívání pouze Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

určitým osobám, jejichž okruh je jasně ohraničený, mohlo by se jednat nanejvýš o výprosu ve smyslu § 2189 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 213/2015-14, odst. 8).

35. Žalobkyně od počátku správního řízení namítala, že nikdy neudělila souhlas s veřejným užíváním sporné cesty. Tu mohli s jejím souhlasem užívat pouze vlastníci pozemků, které tato cesta spojuje s veřejnou komunikací (ulicí X), východní konec sporné cesty pak mohla využívat pouze ona. Tvrdila tedy, že ve vztahu k západní části sporné cesty jde o situaci nastíněnou v poslední větě předchozího odstavce, ve vztahu k východnímu konci pak nešlo ani o výprosu.
36. Žalovaný v napadeném rozhodnutí poukázal na to, že cestu využívali právě vlastníci přilehlých nemovitostí, jejich rodiny či nájemci, čemuž nikdo nebránil. Z toho dovozoval konkludentní souhlas žalobkyně (str. 6 napadeného rozhodnutí).
37. Aby však mohly správní orgány uzavřít, že žalobkyně konkludentně souhlasila s veřejným užíváním sporné cesty, muselo by tomuto závěru předcházet řádně podložené zjištění, že sporná cesta byla skutečně veřejností užívána a žalobkyně tomuto veřejnému užívání nebránila. Pokud totiž cestu se svolením žalobkyně využívala pouze konkrétně ohraničená skupina osob, jak žalobkyně tvrdila již v odvolání, neměla důvod jakkoliv dávat najevo svůj nesouhlas s veřejným užíváním cesty, když ta veřejností užívána nebyla (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2021, č. j. 43 A 95/2019-101, odst. 55). Za veřejnost (předem nedefinovaný a neurčitý okruh osob) se přitom nepovažují vlastníci a nájemci přilehlých nemovitostí či jejich návštěvy, jak nesprávně usuzoval žalovaný (viz např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2022, č. j. 59 A 15/2021-58, č. 4425/2023 Sb. NSS, odst. 55–56). Ani skutečnost, že se jedná o relativně vysoký počet nemovitostí, není sama o sobě dostačující pro závěr, že šlo o veřejné užívání (viz rozsudek NSS č. j. 2 As 29/2024-75, odst. 53–60). Vodítkem ve sporných situacích může být zhodnocení toho, do jaké míry si žalobkyně zachovávala přehled a kontrolu nad tím, kdo konkrétně spornou cestu využívá (k tomu blíže rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2025, č. j. 39 A 9/2024-106, zejména odst. 96–97). To však správní orgány nezkoumaly. V této chvíli tak zůstává nepodložený závěr žalovaného, že spornou cestu skutečně využívala veřejnost. Tento závěr přitom musí být ve správním řízení dostatečným způsobem prokázán (rozsudek NSS č. j. 2 As 29/2024-75, odst. 60). O správnosti tohoto závěru lze v této chvíli důvodně pochybovat, obzvláště ve vztahu k východnímu konci sporné cesty, neboť jde o konec slepé ulice, který dále nepokračuje například ani úzkou pěšinkou pro pěší, tudíž si lze těžko představit, že by zmíněný východní konec sporné cesty měla veřejnost důvod využívat. Nicméně tuto otázku musí nejprve řádně posoudit žalovaný v dalším řízení.
38. Pokud žalovaný ve vztahu k pozemku parc. č. XB poukazoval na to, že jeho spoluvlastníkem je též obec X, která vybudovala chodník (X) vedoucí na tento pozemek, a cesta je tak užívána veřejností jako součást dopravně komunikačního uličního systému obce, je třeba v první řadě upozornit, že souhlas s veřejným užíváním pozemku musí být dán u všech jeho spoluvlastníků (viz rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 59 A 15/2021-58, odst. 44, srov. též rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2022, č. j. 55 A 9/2022-62, odst. 64). To, že tedy obec jakožto jeden ze spoluvlastníků pozemku parc. č. XB patrně vnímala tento pozemek jako veřejnou komunikaci, ještě neznamená, že k tomu shodně přistupovali i jeho další spoluvlastníci. Logiku však úvaha žalovaného má v tom, že by obec nejspíše nebudovala chodník, u něhož by nepředpokládala jeho smysluplné využívání ze strany nikoliv Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

zanedbatelného počtu osob. Podle soudu tak jde o indicii (nikoli však jasný důkaz toho), že přinejmenším pozemek XB mohl být využíván větším počtem osob (či to bylo přinejmenším předpokládáno). Na druhou stranu se ale nabízí otázka, proč by případná pěší veřejnost využívající tento chodník pokračovala po pozemku XB směrem k pozemku XA, neboť jde o slepou ulici, která nevede k žádnému veřejností využitelnému cíli. Není tedy ani vyloučeno, že chodník byl vybudován proto, aby jej využívali právě vlastníci nemovitostí v ulici X, jejich rodiny, nájemci a návštěvy, kteří veřejností nejsou. V dalším řízení se tak žalovaný zaměří nejprve na zjištění, zda vůbec veřejnost spornou cestu reálně využívala. Jak již soud uvedl výše, vodítkem může být zhodnocení toho, do jaké míry si žalobkyně zachovávala přehled a kontrolu nad tím, kdo konkrétně spornou cestu využívá.

39. V otázce souhlasu spoluvlastníků je třeba žalovaného dále korigovat v jeho tvrzení, že proti existenci VPÚK se ve správním řízení nevyslovil žádný jiný vlastník sporné cesty (str. 6 napadeného rozhodnutí). Žalovaný totiž opomenul výše citované vyjádření manželů F. z října 2021, spoluvlastníků pozemku XA, kteří nesouhlasili s deklarací VPÚK na tomto pozemku a ve shodě s žalobkyní tvrdili, že žádný souhlas (ani konkludentní) dán nebyl a pokud někdo cizí na pozemek vstoupil, byl upozorněn, že jde o neoprávněný vstup. Toto vyjádření žalovaný přehlédl.
40. V kontextu posouzení souhlasu s obecným užíváním sporné cesty je též podstatné posouzení výše zmíněné cedule s nápisem *SOUKROMÝ POZEMEK VSTUP ZAKÁZÁN*.
41. Podle žalovaného umístění této cedule neprokazovalo aktivní nesouhlas žalobkyně s obecným užíváním sporné cesty. Uvedl, že není zřejmé, kdy, kdo a proč ceduli nainstaloval. Z www.mapy.cz zjistil, že cedula byla v místě již v roce 2018, ale podle něj cedula evokuje dojem, že chrání zeleň mezi oplocením a vlastní cestou.
42. S tímto posouzením soud nesouhlasí. Je pravda, že cedula není umístěna přímo na sporné cestě, ale to má logiku, neboť tuto cestu používá žalobkyně k příjezdu k její nemovitosti, tudíž by jí umístění cedule přímo na cestě překáželo při příjezdu automobilem. Pokud jde o důvod umístění cedule, ten je podle soudu zcela jasný – upozornit příchozí či příjíždějící, že jde o soukromý pozemek, na který je vstup zakázán. Argument žalovaného, že účelem cedule snad bylo chránit zeleň vedle cesty, působí při pohledu na fotky zmíněné zeleně až absurdně. Nejde totiž o žádný anglický trávník či upravené záhony, ale o vzrostlou zeleň, do které by sotva někoho vůbec napadlo vkročit či vjíždět. Soud nevidí důvod pochybovat o tom, že ji tam umístila žalobkyně právě proto, aby zabránila případnému vstupu cizích osob na svůj pozemek (nejenom tedy do zeleně). Ostatně nikdo další se k jejímu umístění nehlásil ani její umístění žalobkyní nezpochybnil. Je pravdou, že cedula je na některých fotografiích v různém rozsahu částečně zakryta zelení, ale vidět vždy je. Podle soudu tak jde o navenek dostatečně seznatelné vyjádření nesouhlasu žalobkyně s veřejným užíváním východního konce sporné cesty.
43. Instalace cedule až na východní konec sporné cesty nicméně vyvolává otázku, proč ji žalobkyně neumístila již na úplný počátek celé sporné cesty (tj. na začátek pozemku parc. č. XB), když od počátku tvrdila, že nikdy nesouhlasila s veřejným užíváním žádné její části. Tím by totiž jasně dala najevo aktivní nesouhlas s využíváním celé sporné cesty ze strany veřejnosti. Umístění cedule až na východní část pozemku XA nutně podporuje závěr, že žalobkyně aktivně nesouhlasila pouze s případným veřejným užíváním této části sporné cesty, proti případnému užívání jejího zbytku veřejností nic nepodnikla (pokud tedy veřejnost tento zbytek vůbec využívala, k tomu viz výše).

44. Kdy byla cedule v místě umístěna, je prozatím nejasné. Žalobkyně tvrdí, že v místě je cedule již přes 20 let, k tomu však nenabídla ve správním ani soudním řízení žádné důkazy. Žalovaný si zase protiřečí, neboť ve vyjádření k žalobě namítl, že tvrzení žalobkyně o umístění cedule před 20 lety vyvrací absence cedule na náhledu na www.mapy.cz z roku 2018, přitom ale v napadeném rozhodnutí na podkladě stejného zdroje uváděl, že cedule tam v roce 2018 již byla (viz jeho str. 8). Pokud bude zjištěno, že veřejnost od určitého momentu využívala i východní konec sporné cesty, je potřeba zjistit, zda a jak dlouho žalobkyně toto veřejné využívání tolerovala předtím, než zde umístila zmíněnou ceduli, již dala aktivně najevo svůj nesouhlas s obecným využíváním této části pozemku parc. č. XA.
45. Závěrem ke kritériu souhlasu soud pro účely dalšího řízení připomíná, že v případě pochybností o existenci souhlasu je třeba rozhodnout ve prospěch vlastníka a ochrany jeho vlastnického práva (viz např. rozsudky NSS ze dne 9. 11. 2011, č. j. 9 As 55/2011-141, ze dne 19. 4. 2017, č. j. 2 As 282/2016-54, odst. 23, či ze dne 25. 7. 2019, č. j. 9 As 159/2019-41, odst. 24).

Nutná komunikační potřeba

46. Nutná komunikační potřeba se vždy zkoumá ve vztahu ke konkrétním nemovitostem, pro něž sporná cesta plní roli dopravní spojnice. Postačí přitom, pokud se nutná komunikační potřeba vztahuje i jen k jedné nemovitosti (srov. rozsudky NSS č. j. 6 As 213/2015-14, odst. 9, a ze dne 25. 5. 2023, č. j. 8 As 141/2021-36, odst. 29).
47. Městský úřad dovodil, že cesta slouží jako jediná spojnice řady ke sporné cestě přilehlých nemovitostí se silnicí č. X (viz odst. 8 výše). Připustil, že manželé B. vlastní i pozemky přilehlé k ulici X. Přes tyto pozemky nicméně nevede žádná dopravní cesta, která by zpřístupnila jejich pozemek parc. č. XD s ostatními pozemními komunikacemi. Žalovaný úvahu městského úřadu korigoval s tím, že B. i paní K. mají zajištěný alternativní přístup přes své pozemky z ulice X. Zároveň však upozornil, že nutnou komunikační potřebu je třeba zkoumat ve vztahu „ke všem vlastníkům v dané ulici“.
48. S tímto hodnocením žalovaného se soud ztotožňuje. Manželé B. skutečně vlastní pás pozemků směrem k ulici X (pozemky parc. č. XAC a XAD), které jim ze severu poskytují alternativní napojení k silnici č. X. Z ortofotomapy založené ve správním spise je ostatně patrné, že okraj pozemku parc. č. XAC je vyježděný a parkuje na něm osobní vozidlo, což nasvědčuje tomu, že manželé B. tuto dopravní alternativu fakticky využívají. Obdobně má alternativní přístup ke svým polnostem zajištěný i paní K., která v dané lokalitě vlastní pás pozemků parc. č. XAE, XAF a XI. Takto ostatně zobrazila alternativní přístupové cesty i žalobkyně ve výše zobrazeném nákresu (viz odst. 17 tohoto rozsudku).
49. Mezi žalobkyní a žalovaným tak není fakticky sporu o tom, že paní K. i manželé B., kteří celé řízení iniciovali, mají zajištěný adekvátní alternativní přístup ke svým nemovitostem. Ve vztahu k nim tudíž sporná cesta neplní roli nutné a ničím nenahraditelné spojnice.
50. Jak však správně upozornil žalovaný, nutnou komunikační potřebu je třeba posuzovat ve vztahu ke všem nemovitostem přiléhající ke sporné cestě. Z ortofotomapy je přitom zřejmé, že pro řadu vlastníků přilehlých nemovitostí (rodinných domů se zahradami), kteří nejsou spoluvlastníky sporné cesty, představuje ulice V Zátíší skutečně jedinou a ničím nenahraditelnou dopravní spojnici se silnicí č. X. Z výčtu pozemků zmiňovaných městským úřadem se jedná např. o pozemky parc. č. XG, XM, XJ, XN, XO, XR, XS či rodinné domy

na pozemcích parc. č. st. XT, XX, XY, XZ, XAA. Ve vztahu k těmto nemovitostem nepřichází v úvahu využití jiné alternativní cesty srovnatelné kvality.

51. Uvedený závěr žalobkyně v průběhu správního řízení ani v žalobě nezpochybňovala. Konkrétní argumentaci nabídla pouze ve vztahu k východnímu konci sporné cesty, který podle ní nutnou komunikační potřebu neplní pro tyto ani žádné jiné nemovitosti v ulici vyjma jí samotné. V tom jí soud přisvědčuje. Pochybení žalovaného má v tomto ohledu příčinu v tom, že spornou cestu bez dalšího posuzoval v celém jejím rozsahu jako jeden funkční celek (k tomu viz výše), a proto se konkrétně nezabýval tím, zda plní nutnou komunikační potřebu pro některou z přilehlých nemovitostí specificky též východní část pozemku XA.
52. Jak soud uvedl již výše, na rozdíl od správních orgánů je toho názoru, že zde jsou relevantní důvody pro odlišné zacházení s oběma částmi sporné cesty, jak ji rozdělila žalobkyně ve své argumentaci. A naopak správní orgány v této věci nepředestřely žádné silné důvody, pro něž by bylo nezbytné posuzovat spornou cestu v celé její délce jakožto jeden funkční celek. Proto, pokud zde chybí znak nutné komunikační potřeby ve vztahu k východní části pozemku XA, jak se nyní jeví, nemůže být VPÚK deklarována i na této části sporné cesty. Pro takto široké omezení ústavně chráněného vlastnického práva žalobkyně soud nevidí legitimní důvod (srov. výše odst. 32).
53. Ve vztahu ke znaku nutné komunikační potřeby se tak správní orgány budou v dalším řízení zabývat tím, zda je tento znak naplněn i ve vztahu k východní části pozemku XA. Pokud naplněn nebude, jak se jeví z dosavadních zjištění, nelze tuto část sporné cesty zahrnout do případně deklarované VPÚK. Naopak pokud jde o zbylou část sporné cesty, zde soud aprobejuje závěr správních orgánů o naplnění tohoto znaku.

Ostatní námitky

54. Ve vztahu k prvnímu a druhému kritériu VPÚK žalobkyně namítla, že na východní části pozemku XA se vlastně ani žádná cesta nenachází. Jde pouze o její předzahrádku, na níž jsou i vzrostlé stromy a další zeleň a odstavná plocha pro její automobily.
55. Tuto námitku soud důvodnou neshledal. Ze správního spisu, zejména závěrů místního šetření a fotografií sporné cesty, je zřejmé, že i východní částí pozemku XA vede stálá a v terénu patrná cesta, která slouží ke spojení s ostatními pozemními komunikacemi – ostatně právě takto ji používá sama žalobkyně – jako příjezdovou cestu ke svému rodinnému domu na pozemku parc. č. st. XU.
56. Soud dále neshledal důvodnou námitku, že pozemek XA je zařazen do ZPF. Z hlediska vzniku VPÚK je totiž podstatné pouze to, zda splňuje všechny její znaky, nikoliv to, jak je či byl příslušný pozemek evidován (srov. rozsudek NSS ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007-128, č. 1486/2008 Sb. NSS). Ostatně sama žalobkyně využívá daný pozemek k cestám automobilem a k parkování před domem, čili zjevně nikoliv způsobem odpovídajícím zemědělské půdě.

Závěr a náklady řízení

57. Soud tak uzavírá, že žalobu shledal důvodnou, a proto napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Soud neshledal důvod ke zrušení prvostupňového rozhodnutí, neboť shora vytýkané vady lze odstranit v odvolacím řízení. Žalovaný je v dalším řízení právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

58. Pro účely dalšího řízení soud ještě zdůrazňuje, že v řízení o určení právního vztahu dle § 142 správního řádu se v plném rozsahu neuplatní zásada materiální pravdy. Důkazní břemeno v řízení o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace nese v podstatné míře žadatel, který je povinen na podporu svých tvrzení označit a navrhnout důkazy. Účastníci tohoto řízení tedy mají vyšší míru odpovědnosti za výsledek řízení. Správní orgán vychází zejména z důkazů, které byly účastníky navrženy; nadto může provést i další důkazy podle svého uvážení, přičemž zejména by měl doplnit ty důkazy, které jsou potřeba k ochraně veřejného zájmu ve smyslu § 2 odst. 4 správního řádu. Žadatel je vystaven riziku, že pokud neoznačí důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, správní orgán již žádné jiné důkazy z vlastní iniciativy neobstará, neboť ve sporném řízení není správní orgán povinen tak široce zjišťovat všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch účastníka jako v „klasickém“ správním řízení (viz např. rozsudky NSS č. j. 2 As 282/2016-54, odst. 25 a 28, a ze dne 27. 6. 2024, č. j. 3 As 178/2022-56, odst. 23, či rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2022, č. j. 59 A 15/2021-58, odst. 38). Žadateli přitom byli manželé B., kteří podali v roce 2021 žádost o deklaraci VPÚK, ale od té doby již byli zcela pasivní.
59. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla v řízení úspěšná, a má tak právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení vůči žalovanému. Náklady žalobkyně spočívají v zaplacených soudních poplatcích (3 000 Kč za žalobu a 1 000 Kč za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku) a nákladech na zastoupení advokátem. Výše odměny advokáta za zastupování se stanoví v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále „advokátní tarif“). Zástupkyně žalobkyně učinila v souvislosti s tímto řízením tři úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 advokátního tarifu (převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky) po 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a jeden úkon (návrh na přiznání odkladného účinku žalobě) v poloviční výši 1 550 Kč [§ 11 odst. 2 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu]. Výše odměny tak činí 10 850 Kč. Vedle odměny přísluší zástupkyni žalobkyně rovněž náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 1 200 Kč. Jelikož zástupkyně žalobkyně je plátkyní DPH, jak soud ověřil z registru ARES, je součástí nákladů žalobkyně též náhrada této daně, kterou je její zástupkyně povinna odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), ve výši 21 % z částky 12 050 Kč, tedy 2 530,50 Kč. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 18 580,50 Kč je žalovaný povinen uhradit podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, užitého na základě § 64 s. ř. s., k rukám zástupkyně žalobkyně, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).
60. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť jí nebyla v řízení uložena žádná povinnost a soud neshledal ani okolnosti hodné zvláštního zřetele pro přiznání náhrady (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. července 2025

Lenka Oulíková v. r.
předsedkyně senátu